

Moravští Chorvati v literatuře a médiích

Literatura

- zájem o moravské Chorvaty nebyl vždy stejný
- dostatek literatury = především novinové a časopisecké články
- monografií pouze několik, především z devadesátých let 20. století
- největší problémy literatury o moravských Chorvatech:
 1. protichůdné informace
 2. kliše
 3. některá témata chybí

18. století

- historik **František Josef Schwoy** – *Topographische Schilderung des Markgrafthum Mähren* (1786) – topografie Moravy, pouhá zmínka o Chorvatech
- slavista **Jan Nepomuk Alois Hanke** – *Bibliothek des Mährischen Staatskunde I.* (1786) – označuje Chorvaty jako Němce

19. století

- historik a jazykovědec **Alois Vojtěch Šembera**
 - *O Slowanech v Dolních Rakousích* (1844) – článek o slovanském osídlení dolnorakouských vesnic
 - *Osady chorvátské w Moravě* (1848) – článek zabývající se kroji, zvyky, písněmi a tanci moravských Chorvatů
- historik **Jan Herben** – článek *Tři chorvátské osady na Moravě* (1882), *Na dolnorakouském pomezí* (1882) – zápisky z cest po chorvatských vesnicích na jihu Moravy
- etnograf **Josef Klvaňa** – články o krojích moravských Chorvatů

20. století

- **Almanach moravských Charvátů (1854-1934) z dob dávných i přítomných (1934)** – sborník, vydala Národní jednota pro jihozápadní Moravu, nepříliš vysoká úroveň
- historik **Adolf Turek** – *Charvátská kolonisace na Moravě (1937)* – v příspěvku vyvrátil rok 1584 jako datum příchodu Chorvatů na Moravu
- **Oldřich Sirovátka** – článek *K problematice folkloru charvátské menšiny v Československu (1958)* – článek o problematice ústní lidové tvorby

20. století

- etnoložka **Miroslava Ludvíková** – *Moravské lidové kroje* (1969) – publikace o krojích národopisných oblastí Moravy, kde se autorka zmiňuje i o krojích moravských Chorvatů
- etnoložka **Kveta Kučerová** – *Chorváti a Srbi v strednej Európe* (1976) – publikace se zabývá příčinami stěhování jihoslovanských národů v 16. a 17. století, kapitoly věnované chorvatské diaspoře v jednotlivých zemích, největší prostor věnován slovenským Chorvatům
- etnolog **Miloš Melzer** – článek *Osidlování bývalého německého jazykového ostrova na Drahanské vrchovině moravskými Charváty* (1988) – adaptace Chorvatů v obci Skřípov poblíž Prostějova

20. století

- etnoložka **Eva Večerková** (80. léta) – články:
 - *Etnosociální aspekty existence charvátské diaspory na jižní Moravě v první polovině 20. století* – vztahy Chorvatů s Němci, germanizační tlak
 - *Obřady životního cyklu u moravských Charvátů* – zaměřuje se na svatební obřad
 - *Několik poznámek k interetnickým a interregionálním kontaktům ve společenském a obřadním životě moravských Charvátů* – fenomén poutí
 - *Výroční obyčeje moravských Charvátů*

20. století

- etnolog **Richard Jeřábek** – antologie *Moravští Charváti* (1991) – přehled literatury o moravských Chorvatech, články českých a chorvatských badatelů
- historik **Dragutin Pavličević** – monografie *Moravski Hrvati* (1994) – podrobná historie chorvatské menšiny u nás, v druhé části knihy starší i novější práce chorvatských etnologů
- balkanolog **Ivan Dorovský** – sborník *Charváti ještě žijí mezi námi* (1995) – poválečný vývoj menšiny, články badatelů a vzpomínky samotných Chorvatů
- muzeoložka **Stanislava Vrbková** – *Chorvaté na Mikulovsku* (2007) – kratší publikace o kultuře menšiny pro laickou veřejnost
- historik **Milan Bárta** – článek *Chorvatská akce* (2010) – průběh rozsídlení, autor čerpá z archivů
- **Tři perly – charvátské osady na Moravě** (2016) – vydalo Sdružení občanů chorvatské národnosti, obsahuje texty Aloise Malce, který působil koncem 19. století jako farář v Dobrém Poli a zajímal se o lidovou kulturu moravských Chorvatů

20. století

Biografická vyprávění moravských Chorvatů

- **Bedřich Sič** – *Spominanje na rodni kraj* – psáno v chorvatštině
 - **Ivan Malinar** – *Nepopírám svoji rodnou krev* – vzniklo na základě dopisů profesorovi Ivanu Dorovskému, psáno česky a chorvatsky, v dialozích i němčina, slovenština a ruština
 - **Josef Lawitschka** – *Lipo naše selo* – psáno paralelně v chorvatštině a češtině
- B. Sič a J. Lawitschka popisují život v Jevišovce, I. Malinar v Novém Přerově

Internet

- **web Sdružení občanů chorvatské národnosti v ČR** – www.moravstichorvati.cz – historie moravských Chorvatů, informace o kiritofu, vzpomínky pamětníků, on-line slovník atd.
- **FB Sdružení:** <https://www.facebook.com/moravstichorvati/> – aktuality, výzvy k zapojení se do různých projektů organizace, odkazy na články, reportáže atd.
- portál **Paměť národa** – pamětnická databáze, projekt Českého rozhlasu a Ústavu pro studium totalitních režimů, audiovzpomínky moravských Chorvatů:
http://www.pametnaroda.cz/category/detail/id/89?locale=cs_CZ

Televize

- několik reportáží České televize:
 - reportáž *Utajená etnická čistka v Československu* (2009) z cyklu Reportéři ČT o rozšíření Chorvatů: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1142743803-reporteri-ct/209452801240042/obsah/92414-utajena-etnicka-cistka-v-ceskoslovensku>
 - několikrát se moravským Chorvatům věnoval pořad *Babylon* – poslední reportáž o kiritofu moravských Chorvatů z roku 2016: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1131721572-babylon/416236100152023/obsah/501372-kiritof>
 - reportáž *Cesta na jih* (2013) z cyklu *Náš venkov*: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1097944695-nas-venkov/313294340070007-cesta-na-jih/>
 - Česká televize připravuje dokument o moravských Chorvatech, premiéra na jaře 2018